

پیش روئے عالمی جامعات اور ادارہ عالی تعلیم و تحقیق اسلامیہ پاکستان
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳

پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳
پتہ: ۷۷، روڈ ایف، اسلام آباد، پاکستان۔ فون: ۳۷۲۶۳۳۳

ویبر گوردون چائلڈ

جامعہ دانش

محمد تقی فرامرزی

کارنامہ علمی ویبر گوردون چائلڈ
فلسفہ در تدریسی پس از
دانش و پدید آوردن
انگور، کشاف و ارتباط
فلسفہ و تعلیم در
شماره علمی ۱۳۳۶
پیش روئے مقام علمی
تعلیمی و تحقیقی
مقولات در فلسفہ و تعلیم
فردی و جامعه
حقیقت و حقایق
اقتضات من

کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد

فهرست

۹	کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد
۱۳	دانش در دوره‌ی پیش از تاریخ
۲۵	دانستن و به‌یادآوردن
۳۳	الگو، تشابه و ارتباط
۴۵	نماد و معنی آن
۵۵	پندار در مقام معنی
۶۵	دانش به مثابه‌ی ساختاری اجتماعی
۷۹	مقولات در حکم مصالح ساختمان
۱۰۵	فرد و جامعه
۱۱۵	حقیقت و حقایق
۱۲۷	اعتقادات من

دانش در دوره‌ی پیش از تاریخ

در کتابی که درباره‌ی فلسفه نوشته می‌شود نخست باید به خواننده گفت که نویسنده‌اش کیست و چه‌گونه می‌اندیشد. زیرا این کتاب درباره‌ی فلسفه یا آن بخش از فلسفه که با عنوان بزرگ «دانش‌شناسی» یا «نظریه‌ی شناخت» مشخص می‌شود به رشته‌ی تحریر درآمده است. اما من فیلسوف نیستم. من انبوهی از کتب کلاسیک فلسفی را بیش‌تر به زبان اصلی مطالعه کرده‌ام که از آن جمله است: جمهوری افلاطون، سیاست ارسطو، نقد کانت، پدیدارشناسی ذهن هگل و مجموعه‌ای از آثار کارل مارکس و فردریک انگلس، وینر و دیگر فلاسفه‌ی پیشرو سده‌ی نوزدهم تا بیستم. با این وصف بر آن نیستم که این مباحثه را با اشارت یا نقل قول‌های حکیمانه بیارایم. باید صراحتاً بگویم که نمی‌توانم بررسی‌ام را با شرح تاریخی نظریه‌های فلاسفه‌ی پیش از سقراط آغاز کنم و به اثبات‌گرایان (پوزیتیویست‌های) منطقی برسم. چون من باستان‌شناسم و در این رشته هم متخصص باستان‌شناسی پیش از تاریخم.

من به‌عنوان باستان‌شناس، درست مانند طبیعت‌شناس، با اشیای عینی و مادی سروکار دارم. اما در مقام مورخ دوره‌ی پیش از تاریخ، موضوع‌های مطالعاتی خود را همیشه و منحصرأ باید به عنوان بیان و تجسم عینی اندیشه‌ها و عقاید انسان‌ها، یا به‌عبارت دیگر، به‌عنوان تجلی دانش آن‌ها بررسی کنم. از طرف دیگر، در مقام مورخی که به مطالعه‌ی دوره‌ی پیش از تاریخ مشغول است، نمی‌توانم برخوردی مانند برخورد مورخان کتابی با موضوعات داشته باشم. موضوع‌های در دست مطالعه‌ی من همیشه باید اعضای یک طبقه باشند. مثلاً من نمی‌توانم نخستین لوکوموتیو یا مخترع آن، استیونسن را مشخص کنم. آنچه می‌توانم بگویم این است که راکت ۱ (Rocket I) به احتمال قوی یکی از نخستین نمونه‌های آن طبقه از اشیایی است که با عنوان لوکوموتیو مشخص می‌شوند. اما بدون بهره‌گیری از مدارک مکتوب برای اثبات این‌که لوکوموتیوی که به آن اشاره می‌شود نخستین